

Polibky aktérů Pražského jara 1968

Autor: Nejedlo Petr

Motivační prvek

Za okamžik uvidíte fotografie politiků, které rozhodně nejsou soukromé, ale k vašemu překvapení svrchovaně veřejné. Buďte ujištěni, že nenesou prázdnou stopu bulváru, jak by se dnes při pohledu na ně dalo očekávat...

Fotografie č.1

- Tuto dvojici jistě netřeba představovat, ale pro jistotu, identifikujte prosím oba muže. (Pozn. - studenti prozatím nevidí popisek snímku)
- Nyní po odkrytí popisku fotografie již víte, kdy a při jaké příležitosti se oba politikové setkali. Právě se chystají k polibku, pokuste se odpovédět, proč?
- Viděli jste v podobné situaci např. některého amerického prezidenta či kupř. Winstona Churchilla nebo Adolfa Hitlera? A co Fidela Castra nebo Mao-Ce-Tunga? Můžete sami přidávat nejrůznější jména politiků a uvažovat, zda-li by se mohli octnout v pozici, kterou zaujali Brežněv s Dubčekem.
- Patrně se vám podaří váš seznam politiků rozdělit na dvě skupiny. Odůvodněte toto rozdělení.

Uvítání delegací na oslavy 20. výročí Února na letišti v Ruzyni. První tajemník ÚV KSČ Alexander Dubček vřele vítá (líbá) generálního tajemníka ÚV KSSS Leonida Iljiče Brežněva (vlevo), 21. 2. 1968. Zdroj: ČTK.

Fotografie č.2

Na zasedání politického poradního sboru členských států Varšavské smlouvy, který se schází v Praze, přicestoval 24. ledna z Moskvy do Prahy generální tajemník ÚV KSSS Leonid Iljič Brežněv. Prezident ČSSR Ludvík Svoboda (vpravo) se vítá s Leonidem Iljičem Brežněvem. (24. 1. 1972) Zdroj: ČTK

- Mezitím uběhly čtyři roky, Brežněv má nového partnera – prezidenta Ludvíka Svobodu.
- Připomeňte klíčové změny, k nimž mezitím došlo ve vzájemných vztazích mezi SSSR a ČSSR.
- *Studenti během 5 minut promýšlejí odpověď, na tabuli jeden z nich chronologicky řadí mezníky let 1968 -1971*
- Přenesme se nyní do několika dnů kolem 21.8. 1968. Jak tuto dobu prožívali Brežněv a Svoboda? Setkali se také osobně? Víte, kde a za jakých okolností?
- Jakou zkušenost získal ve svém životě Ludvík Svoboda s Rusy? Jako voják byl přece legionářem v první světové válce, bojoval i ve druhé světové válce. Využijte následující referáty.
- *Trojice studentů si doma připravila krátké referáty, jeden je o Svobodově působení v legiích, druhý rekapituluje Svobodovu cestu z Buzuluku do Prahy, třetí se zaměří na poválečné osudy L. Svobody, zejména na 50. léta. Ostatní formulují odpovědi, ptají se referentů.*
- Nyní již víte jistě víc ze Svobodova životopisu, pokuste se vžít do jeho role a pocitů na pražském letišti, co mu asi může běžet hlavou, zatímco se líbá s Brežněvem?

Fotografie č.3

Na zasedání politického poradního sboru členských států Varšavské smlouvy, který se schází v Praze, přicestoval 24. ledna z Moskvy do Prahy generální tajemník ÚV KSSS Leonid Iljič Brežněv. Generální tajemník ÚV KSČ Gustáv Husák (vpravo) se vítá s Leonidem Iljičem Brežněvem. (24. 1. 1972) Zdroj: ČTK

- Ludvíka Svobodu po pár vteřinách střídá Gustáv Husák. Pokuste se odhadnout vnitřní rozpoložení obou aktérů tohoto okamžiku, nejprve L. Brežněva. Přiletěl sice na bratrskou, soudružskou návštěvu, ale do země, kterou sovětská armáda již déle než tři léta vojensky okupuje. Uvědomuje si, jak ho občané ČSSR nenávidí? O smýšlení našeho lidu musí mít přesné informace. Kdo mu je poskytuje?
- A Gustáv Husák? Ještě stále je přesvědčen, že vyvede tuto zemi z krize po okupaci? Prozatím musí čelit permanentnímu tlaku. Odhadněte koho?
- Husák, podobně jako před ním i Gottwald, chce budovat socialismus bez sovětského protektorství. Nakolik je to reálná vize pod dohledem téměř stovky tisíc sovětských vojáků?

Modelová situace:

- žák reflektuje obrazový ikonografický materiál (obrazový historický pramen)
- žák porovnává obrazovou podobu pramene a jeho výpovědní hodnotu
- žák se vyrovnává s nezvyklým jednáním aktérů v konkrétní dějinné situaci
- žák pátrá po motivaci jednání zobrazených postav

Didaktické cíle:

- žák rozvíjí analytické a interpretační schopnosti
- žák hodnotí jednání aktérů v souvislosti se znalostí dobového kontextu a biografie zobrazených osob

- žák se snaží odlišit vnější podobu zobrazeného jednání postav jako výraz nutnosti tohoto jednání, z něhož v konkrétní historické situaci není úniku
- žák se snaží pochopit morální profil zobrazených aktérů v konkrétní dějinné situaci
- žák si klade otázky, osvojuje si faktografické poznatky, aby porozuměl historickému kontextu a lidskému jednání v něm